

Disertační práce Mgr. Olgy Kozánkové s názvem:

Klavírní duo. Aspekty historické, hudebně teoretické a pedagogické

Oponent: Doc. MgA. Věra Kopecká

Disertační práce Mgr. Olgy Kozánkové se zabývá tématem, které je velmi aktuální, zvláště v době, kdy zájem veřejnosti o profesionální aktivní provozování hudby značně opadá. Mnoho dětí a žáků se sice účastní výuky na základních uměleckých školách, ale jejich zájem se obecně obrací spíše ke sportu a hlavně k novým technickým vymoženostem doby, především počítačům. Je tedy obtížné nasměrovat jejich pozornost k uměleckému oboru, který vyžaduje značné časové i duševní úsilí, a přitom výsledek se dostavuje po dlouhé době. Dnešní doba propaguje spíše okamžité výsledky, rychle získané úspěchy a zábavu. A tady může pomoci kolektivní instrumentální hra, nebo v případě klavíru klavírní duo. Úkoly a cvičení se jaksi lépe zvládají ve dvou, jeví se zábavnější a mohou celoživotně žáky ovlivnit v jejich zájmu o aktivní provozování hudby.

Disertační práce Mgr. Kozánkové sleduje dvě zásadní roviny – za prvé se zabývá historickým vývojem klavírního dua, v druhé části práce se zaměřuje na zjištění současného stavu na uměleckých školách, který je veden formou rozsáhlého kvalitativního výzkumu. Ten je pak podrobným způsobem zpracován.

Cílem první kapitoly disertační práce je historické uspořádání a zmapování vývoje klavírního dua od samých počátků až do dvacátého století. Zde se Mgr. Kozánkové zdařilo naprosto vyčerpávajícím způsobem obsáhnout vývoj v dané oblasti v širších souvislostech – historicko společenských poměrů. Velmi přehledně koncipované členění těchto jevů v několika zemích Evropy umožňuje výbornou orientaci v návaznosti na hudebně-kulturní podmínky v různých časových obdobích. Nesmírné množství informací, které doktorandka zpracovala v oblasti historického a hudebního vývoje klavírního dua, je určitě ojedinělou a ucelenou prací v této problematice- tedy novátorskou. Tato první část práce přináší mnoho nových poznatků pro učitelskou veřejnost také v oblasti konkrétních kompozic skladatelů, které pak lze využít ve vlastní praxi. Dosud obor klavírního dua přece jen žije trochu v ústraní a učitelé většinou nemají dostatečný přehled v literatuře. Tato publikace jim i v tomto směru může velmi pomoci. Oceňuji tak značný přínos první části této práce.

Druhá část práce se zaměřuje na pedagogické aspekty klavírního dua a jeho současného využití při výuce klavírní hry. K výzkumu autorka použila empirickou metodu dotazníkové formy otevřených, uzavřených a polouzavřených otázek. Z množství 506 dotazníků, které byly rozeslány do 82 ZUŠ a SZUŠ, byla návratnost 188 dotazníků z 52 škol. To představuje poměrně kvantitativně obsáhlý vzorek pro zpracování značného množství otázek. Doktorandka zjišťovala především aktuální úroveň zájmu učitelů i žáků o obor klavírního dua, možnosti realizace výuky v daných podmínkách i znalost metodických postupů učitelů při výuce. Výzkumná sonda směřovala také do povědomí o tradici dané školy

v uplatnění klavírního dua při veřejných produkcích a klavírních soutěžích. Dotazovala se na četnost využití dua ve výuce, délku praxe učitelů i úroveň jejich vzdělání, inspirativní podněty k této činnosti i na zájem ze strany rodičů.

Všechny zodpovězené otázky doktorandka zpracovala do přehledných tabulek, procentuálně je vyhodnotila a vyslovila své názory k získaným výsledkům. Metody práce, která Mgr. Kozánková zvolila se mi jeví být optimálními, dotazy zaměřila tak, aby měli dostačující výpovědní hodnotu. Ve svých hodnoceních výzkumu dochází k názoru, který vyvrací nezáměr o danou problematiku ze strany pedagogů a zjišťuje, že nejvíce preferováno bývá klavírní duo u učitelů s vyšším vzděláním s délkou praxe 21-40 let. Z výzkumu také vyplývá, že stále není dostatečně vypracována metodika tohoto oboru. O to přínosnější se mi jeví práce autorky Mgr. Kozánkové, která může být inspirativní pro mnohé pedagogy i odbornou veřejnost zabývající se tímto tématem.

V disertační práci uvádí doktorandka značné množství české a cizojazyčné literatury, ze které čerpala. Jedná se o renomované odborné zdroje, které stvrzují vysokou úroveň autorčiny práce i její vlastní píli a entuziasmus. Najdeme zde také bohaté množství pramenů i seznamy skladeb, které mohou rozšířit obzory pedagogům vyučujícím klavírní duo.

Velmi milým zpestřením práce i cenným zdrojem informací jsou i rozhovory s významnými uměleckými dvojicemi v oboru klavírního dua – manželi Věrou a Vlastimilem Lejskem a dále dvojicí Ludmila Kojanová a Pavel Novotný. První dvojice je známá z dlouhodobého pedagogického působení v Brně a především rozsáhlé umělecké činnosti v klavírním duu. Navíc Vlastimil Lejsek je sám autorem mnoha skladeb a názory i zkušenosti této dvojice jsou více než inspirativní.

Další dvojice profesionálních umělců v daném oboru L. Kojanová a P. Novotný, má za sebou také dlouhou uměleckou cestu a jejich postřehy, tvůrčí přístupy i cenné rady obohacují doktorandčinu práci.

Velmi cennou informací i pro mě osobně je skutečnost, kterou uvádí L. Kojanová ve svém rozhovoru. Dozvídám se zde, že pracují s P. Novotným na kompletní Bibliografii původních skladeb pro klavír čtyřručně, pro dva klavíry, různá komorní seskupení atd. Má vyjít tiskem i s nahrávkami na CD. Bude to celoživotní dílo této významné interpretační dvojice (přibližně 2500 autorů a 10 000 originálních skladeb z celého světa) vytvořené na základě grantu Ministerstva školství Slovenské republiky.

Disertační práce Mgr. Olgy Kozánkové tak přináší nejen mnoho nového bádáním v historických pramelech, ale žije přítomností ve svém výzkumu a jak je patrné, má i budoucnost v lidech, kteří jsou pedagogy oddanými oboru (jako i zmíněné dvojice).

Autorka této práce vytvořila dle mého názoru pozoruhodné dílo, které by si zasloužilo další publikování. Přes veškerou pečlivost, která charakterizuje autorčinu práci jsem objevila několik drobných chyb v textu – např. str. 19, první odstavec, 3. řádek, namísto „osamotnění“ patří jistě „osamostatnění“; na str. 71, 2. odstavec, 3. řádek, ve slově „nejvýznamnější“ vypadlo „j“. Na téže straně na předposledním řádku má být ve slově „spojovaly“ měkké „i“. Na str. 87, první odstavec, poslední věta – správně má být „část z nich“ nikoli „část u nich“. Dále pak strana 159, 3. odstavec - patří „kvalitu výuky“ namísto

„kvalitu výuku“. Jsou to jen drobnosti, na které upozorňuji z důvodu eventuálního nového publikování práce. Rozhodně nemají nijak zásadní vliv na kvalitu prezentovaného díla, ani na mé kladné hodnocení.

Široký záběr práce, promyšlenost ve formálním členění, množství a kvalita informací i zpracování výzkumu, vzhled do problematiky tématu i doktorandčin osobní přínos prezentuje vynikající práci, která splňuje všechna kritéria kladená na disertační řízení.

V Praze dne 15. 10. 2012

Doc. MgA. Věra Kopecká

Katedra HV